

Ne vidimo bruna!

Zelo me je prizadel sklep slovenske radiotelevizije, da se ukine oddajanje radia Koper na frekvencah srednjih valov (1170) in s tem prepreči, da bi se, kot doslej, slišal radio Koper od Sardinije do Dalmacije. Uradno sporočilo vodstva radiotelevizije Slovenije je sklep utemeljilo s slabim finančnim položajem podjetja in javilo, da se je isto zgodilo tudi z radijskimi programi, namenjenimi madžarski manjšini. Ta nepopularni in ob nepravem času sprejeti sklep gotovo ne bo koristil naši manjšini in niti razgovorom, ki so v teku med Slovenijo in Italijo. Prepričan sem, da tu gre predvsem za nerodnost, ki pa je bila narejena v dobri veri, ali vsaj ne v slabi veri.

Skušal sem namreč poiskati radijsko postajo Slovenija, ki oddaja (oz. je oddajala) na srednjih valovih (frekvenca 918) in je začuda nisem dobil; to kaže, da je bila ukinjena še katera druga srednjevalovska frekvenca in da torej sklep nima političnega oz. protimanjšinskega značaja.

Pravijo (od nekaterih poslancev v slovenskem parlamentu, do predvsem predstavnikov italijanske manjšine v Sloveniji in seveda sredstev javnega obveščanja v naši deželi), da je s tem sklepom bil kršen duh raznih mednarodnih obveznosti, ki jih je Slovenija podedovala od Jugoslavije. Verjetno bo to držalo!

Toda kot pripadnik slovenske manjšine v Italiji sem se večkrat vprašal, kako to, da se radio Ljubljana (sedaj Slovenija) sliši le do Trbiža in morda do Gorice, radio Trst A (poprej Trst II) pa morda malo dlje od Senožeč (razen če nimaš odličnega sprejemnika!); da sploh ne govorimo o naši zamejski televiziji, ki jo lahko gleda le skromen delček Tržačanov in Dolinčanov, od ponedeljka tudi nekaj Kraševcev in Goričanov!

Odkar obstaja naša radijska postaja v Trstu, nisem slišal nikakega protesta, da na srednjih valovih ni dovoljlišna in da torej ne more opravljati svojega poslanstva mostu med manjšino in matico; prav tako tudi radio in televizija Slovenije ne moreta

ANTEK TERČON ■■■ 2

»Za Sarajevo moraš umreti«

»Poraz Organizacije Združenih narodov ni samo strateške narave, saj gre dejansko za poraz kulture in politike. To pomeni, da Organizacija Združenih narodov ni sposobna najti odgovora na nove probleme, ki se postavljajo demokraciji in institucijam, ekonomiji in mednarodnim ravnovesjem. Prelahko je trditi, da bi bilo ravnanje mogočnejše tega sveta zelo drugačno, če bi ob razdejanih mestih in ob sestradanem ljudstvu bila vrsta petrolejskih vrelcev ali drugih naravnih bogastev. V bivši Jugoslaviji in na prizadetih ozemljih so v resnici hudo ogrožene vrednote in zgodovina, kultura in omika, vera in prizadevanja, ki so za prihodnost človeštva dragocenejša in važnejša od ideologije in od oblasti; ogoržena je v resnici omika ljubezni. Zaradi vsega tega ne samo moreš, temveč celo moraš umreti za Sarajevo.«

Tako piše v svojem zadnjem uvodniku Renzo Boscarol, glavni in odgovorni urednik tednika goriške škofije »Voce Isontina«. Včeraj (v sredo, 26. t.m.) so bile širom po Italiji množične manifestacije proti vojni v Bosni, medtem ko se je razširila novica, da je v Haagu sodišče za vojne zločine na ozemlju bivše Jugoslavije formalno obtožilo generala Mladića in predsednika Karadžića ter nadaljnjih 22 oseb, da so zagrešili zločine »rodomora in druga hudodelstva zoper človeštvo«. Eden izmed sodnikov v Haagu je na vprašanje časnika odgovoril, da obtožence morejo in celo morajo aretirati, če bi se na primer podali na pogajanja ali pogovore v eno izmed držav članic Organizacije Združenih narodov. Obtožnica omenja uboje, posilstva, mučenje, ropanje, bombardiranje in obstreljevanje civilnega prebivalstva, uničevanje sakralnih objektov na ozemlju, kjer živijo muslimani in Hrvat. Sodišče je izdalo tiralico, to je mednarodni zaporni nalog za Mladića in Karadžića, o čemer je bil uradno seznanjen Interpol (to je mednarodna organizacija policije za odkrivanje, raziskovanje in preprečevanje nepolitičnih kaznivih dejanj.)

Bosansko srbske enote so medtem zasedle Žepo, muslimansko enklavo na ozemlju Bosne, ki je bila pod zaščito in varstvom Zdru-

ženih narodov. Muslimansko prebivalstvo množično beži proti območjem, ki niso pod nadzorstvom bosanskih Srbov.

Nadaljuje se pritisk na Goražde, enklavo, ki je prav tako pod zaščito Združenih narodov, ter zlasti na Bihač, ki je že nevarno ogrožen. Bosanskim Srbom tu pomagajo Srbi iz Krajine ter kolaboracionistični oddelki muslimana Fikreta Abdića.

Položaj utegne postati naravnost dramatičen, če bi rednim bosanskim oddelkom, ki branijo Bihač, priskočila na pomoč redna vojska republike Hrvaške. V tej

zvezi je treba omeniti nedavni sestanek med predsednikoma Tujmanom in Izetbegovićem v Splitu, na katerem je bil podpisan sporazum o sodelovanju med Hrvaško in Bosno tudi na vojaškem področju.

V mednarodni javnosti pa še dalje široko odmevajo besede, ki jih je v zvezi s položajem v Bosni izustil papež Janez Pavel II. Ta je namreč dejal, da je »obrambna vojna vedno pravična«. Na te besede se je očitno skliceval Renzo Boscarol, ko je napisal uvodnik, ki smo ga omenili na začetku tega sestavka.

V torek, 25. t.m., je ob 17.30 eksplodiral peklenjski stroj v podzemni železnici v Parizu. Sedem oseb je bilo mrtvih, 60 jih je bilo ranjenih, od teh se jih 14 bori s smrtjo. Predsednik Chirac je izjavil, da »Francije ne bodo ustrašovali krvniški podleži.«

Na sliki: ranjencem nudijo prvo pomoč

Primer hude politične nestrpnosti

V furlanskem mestecu Osoppo se je v ponedeljek, 24. t.m., zgodilo nekaj, kar nima primere v vsej povojni zgodovini Furlanije Julijske krajine in demokratične Italije na splošno. Razjarjena množica domačinov je več ur oblegala županstvo, kjer so bili med drugimi predsednica deželne vlade Guerra, odbornik za zdravstvo Fasola in še nekateri furlanski politiki. Odbornika Fasolo so pred županstvom tudi fizično napadli. Predstavnike deželne vlade in javnega življenja so po več urah »rešili« oročniki, ki so se fizično spopadli z demonstranti. Akci-

jo je vodil sam prefekt iz Vidma, to je najvišji predstavnik osrednje italijanske vlade v pokrajini.

Vzrok za tako huda nesoglasja je deželni zakon, ki na novo ureja zdravstvo v Furlaniji Julijski krajini. Prizadeti domačini se boje, da bodo bolnišnico v Huminu zaradi racionalizacije celotnega zdravstvenega sistema dejansko zaprli. Zadeva seveda ni tako preprosta, kot bi kazalo na prvi pogled.

Deželni svet je sicer izrazil napadenim predstavnikom deželne vlade

■■■ 2

RADIO TRST A

■ ČETRTEK, 27. julija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Četrtekova srečanja: Mario Magajna; 10.00 Poročila; 10.10 Koncert simfonične glasbe; 11.30 Katja Kjuder: Moja Kitajska; 12.00 Po južnoameriških vrhovih; 12.30 Born in U.S.A.; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Literarne podobe: Prosojni kelih poezije (Irena Žerjal); 15.00 Poletni mozaik; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Portret Bojana Adamiča.

■ PETEK, 28. julija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Afera Hreščak v tržaškem občinskem svetu; 10.00 Poročila; 10.10 Trieste Prima 1994, mednarodna srečanja s sodobno glasbo; 11.30 Katja Kjuder: Moja Kitajska; 12.00 Stari časi družabnosti; 12.40 Slovenske ljudske pesmi; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.45 Števerjan '95; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Filozofi in literati; 15.00 Poletni mozaik; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Kulturni dogodki.

■ SOBOTA, 29. julija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 10.00 Poročila; 10.10 Koncert operne glasbe; 11.30 Katja Kjuder: Moja Kitajska; 12.00 Irska, lepa in tragična (Dorica Makuc); 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Z naših prireditev; 15.30 Iz studia z vami: Okrogla miza (izbor); 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Sergej Verč in Boris Kopal: Prežganka št. 2. Satični kabaret.

■ NEDELJA, 30. julija, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojnu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 Mladinski oder: Ivan Sivec: »Pozabljeni zaklad«; 10.45 Veselo po domače; 11.00 Čakole na placu; 11.45 Vera in naš čas; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Sergej Verč in Boris Kopal: Prežganka št. 2; 14.40 Tropicana; 15.00 Z naših prireditev; 17.00 Šport in glasba.

■ PONEDELJEK, 31. julija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Iz Četrtekovih srečanj: Dr. Dorče Sardoč; 10.00 Poročila; 10.10 Koncert v Komorni dvorani Slovenskega centra za glasbeno vzgojo »Emil Komel« v Gorici; 11.30 Boris Pahor: »Mesto v zalivu«; 12.00 Dogodivščine v Grand Canyonu; 12.40 Mešani pevski zbor »Hrast« iz Doberdoba vodi Hilarij Lavrenčič; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Kmetijski tednik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Marko Kravos: Kratki časi; 15.00 Poletni mozaik; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Ena se tebi je želja spolnila (Tatjana Rojč).

■ TOREK, 1. avgusta, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Kraji pod Grmado v letih 1914-1918; 10.00 Poročila; 11.30 Boris Pahor: »Mesto v zalivu«; 12.00 Na počitnice; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Literarne podobe: Trinajst za trinajst (Magda Jevnikar); 15.00 Poletni mozaik; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Adam, kje si? Edvard Kocbek in njegov čas (Andrej Inkret).

■ SREDA, 2. avgusta, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila; 10.10 Koncert v cerkvi sv. Jerneja na Opčinah; 11.30 Boris Pahor: »Mesto v zalivu«; 12.00 Kraška makrobiotika (Marica Uršič); 12.40 Slovenske ljudske pesmi: Ženski pevski zbor »Rotovž« iz Maribora vodi Karmina Šilec; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.30 Čakole na placu; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Politično udejstvovanje Ivana Marije Čoka (Aleksij Kalc); 15.00 Poletni mozaik; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Literarne podobe. Marko Kravos: Kratki časi.

O evropskih avtonomijah

Zadnji čas se vedno več razpravlja o Evropi in njenih glavnih problemih. Veliko se piše o regionalizaciji, avtonomijah, federalizmu itd. Pri tem je seveda treba vedno imeti pred očmi različne vidike, o katerih teče beseda. Eno so uradne evropske institucije (Evropska unija, Evropska komisija, vladna stališča ipd.). Drugo pa so različna stališča, ki jih zagovarjajo stranke (tudi v evropskem parlamentu), posamezniki, organizacije, razna javna občila itd. Zlasti gre tu tudi za tista stališča, ki prihajajo iz prepričanih vidikov manjšinskih in avtonomističnih predstavnikov, kot izhajajo iz njihove govornje in pisane besede.

Sem gotovo sodi tudi knjiga z naslovom *Evropa avtonomij* (La Europa de las autonomias), ki jo je napisal španski publicist José Luis Murillo iz Madrida. Avtor prinaša v svojem zanimivem delu veliko gradiva in podatkov. Poleg tega pa pomeni to delo tudi globlje razmišljanje o sami problematiki deželnih avtonomij in narodno-jezikovnih manjšin v Evropi. Španija sama mu nudi veliko možnosti za vse to. Kot znano, živi tu več narodnosti, ki imajo, poleg prevladujočega kastiljskega, svoj jezik. To so v glavnem Katalonci, Baski in Galičani. Andaluzija pa ima tudi svoje posebne probleme.

Ni lahko v nekaj obrisih prikazati bogatih in tehtnih izvojanj v knjigi. Zato naj se omejim le na nekatere aspekte. Veliko na primer piše o federalizmu v posameznih državah Evrope. Tako avtor opozarja na Španijo, Italijo, Jugoslavijo (knjiga je izšla še pred razpadom države), Avstrijo, Švico, Nemčijo, Belgijo itd. Tako, recimo, avtor podčrtuje, da ima Francija unitaristično ustavo (v nasprotju s pričakovani Bretoncev, Alzačanov, Kor-

zičanov). Belgija je primer države, ki se ne enači z narodom, federalizem pa je formula, ki lahko prepreči zlom. Za Italijo pisec pravi, da se kaže vmesna rešitev med centralizmom in federalizmom. Jugoslavija združuje federalizem s Socialistično zvezo v želji po ohranitvi najbolj zamotane evropske države... Dalje v Švici država skoraj ne obstaja, v Avstriji se javlja omejen federalizem dežel, podobno v Nemčiji. Potem omenja še probleme avtonomij in dvojezičnosti. Posamezne države seveda na vse to različno gledajo.

Osem stoletij Vogrč na Koroškem

Ob osemstoletnici prvega poimenovanja Vogrč je nastala na spodbudo Krščanske kulturne zveze in Narodopisnega inštituta Urban Jarnik obsežna monografija kraja. Svoj pogled na Vogrče in življenje domačinov so prispevali strokovnjaki različnih družboslovnih strok.

Knjigo je 22. julija predstavila dr. Marija Makarovič.

Indurain zmagal

Odlični španski kolesar Miguel Indurain si je peto leto zapored zagotovil dirko po Franciji in s tem seveda postavil svojevrstni rekord. Petkrat so na touru zmagali sicer v preteklosti tudi Belgijec Merckx in Francozo Anquetil in Hinault, vendar pa ne zapored. Zadnja etapa, ki je udeležence pripeljala v Pariz, je v sprintu pripadla Uzbekistancu Abdužaparovu. Letošnji tour pa ne bo prešel v zgodovino zgolj zaradi Indurainovega podviga, pač pa tudi zaradi tragične smrti italijanskega kolesarja Fabia Casartellija.

Ne vidimo Bruna!

►►► **I** opravljati prav tako važne funkcije širom po ozemlju, kjer živi naša manjšina. Zakaj torej dvojnaka mera naših občutljivih zagovornikov obmejnega sodelovanja?

Slovenija je svoji manjšini (kolikor vem, vsaj italijanski) oskrbela več ur televizijskih in radijskih programov, ki so vidni oz. se jih lahko posluša na celotnem ozemlju, kjer živi italijanska manjšina v Sloveniji in še preko. Če pa hrvaška in italijanska vlada želita, da se isti programi slišijo oz. vidijo tudi na njenem teritoriju, naj namestijo primerne ojačevalce ali naj se dome-nijo s Slovenijo, da poskrbi, da bodo manjšinski programi lahko slišni tudi izven meja, kjer prebiva manjšina.

Te misli so me mučile ob protestih raznih ustanov, ki so podtikale posameznikom storjeno krivico italijanski manjšini zaradi sklepa, ki konec koncev v ničemer ne zmanjšuje pridobljenih pravic oz. sprejetih obveznosti Slovenije do italijanske manjšine. Najbolj pa me je prizadelo, da se za našo manjšino nihče ne zmeni in da slišnost naših radijskih postaj na srednjih valovih (tu in onstran meje) ne predstavlja nikakega problema. Važno je, da se na vsak spodrseljaj v Sloveniji gleda s povečevalnim steklom in da smo vedno prvi, ki kritiziramo (napadamo?) take in podobne sklepe (spodrseljaje) Ljubljane in da vidimo bilko v očeh matice in ne bruna v naši zamejski stvarnosti. (Vsaj to je moje mnenje!)

Sicer pa je knjiga delno tudi pomajnklija. To v glavnem zadeva raznolikost manjšin, zlasti v Italiji. Ni govora o francosko govoreči skupnosti v Dolini Aosti, ni tudi govora o Slovincih. Zelo generično omenja problem v zvezi z deželnimi avtonomijami v Italiji, ki pa le beleži neko germansko-slovansko prisotnost v Furlaniji Julijski krajini.

Prav zato je verjetno avtor sedaj navezal stike z različnimi dejavniki evropskih manjšin in bo na ta način mogoče zapolniti delne vrzeli. Tako bo lahko v novi knjigi o Evropi narodov prikazal stvarno stanje evropskih narodnih skupnosti in pravi in posodobljeni luči.

a. b.

Nezanimanje za Bosno

Le peščica ljudi se je v teh dneh udeležila manifestacije na trgu Unità proti vojni in pokolom v Bosni ter za zaščito civilnega prebivalstva, ki je prepuščeno na milost in nemilost podivjanih vojakov. Prisotnih je bilo približno 50 oseb. Manifestacijo sta priredila mlada zakonca, Roberto Gomezelj in Cristina Turco, da bi prebivalstvo zbudila iz otopenosti in ga opozorila na grozote, ki se dogajajo na bojiščih nekdanje Jugoslavije, in pred katerimi si vsi zakrivamo oči. K pobudi je pristopil tudi odbor, ki je priredil vsedrjavno manifestacijo 26. julija.

Papež o Bosni

Ob povratku v Castelgandolfo je papež posvetil molitev ob angelovem češčenju trpečim v Bosni. Janez Pavel II. je poudaril, da moramo vsi, vsak po svojih močeh prispevati k pomiritvi. Ljudem v Bosni pa je dejal, naj ne izgubijo upanja. Blizu smo vam s solidarnostjo in molitvijo, je pristavil. To je najpomembnejše sredstvo za doseg ciljev, ki bi jih zgolj s človeškimi močmi težko uresničili. Pred odhodom iz Doline Aoste je sveti oče dejal, da imajo trpeči pravico do uporabe sile, ko gre za obrambo lastnega življenja in dobrin.

* * *

Primer hude politične nestrpnosti

►►► **I** solidarnost, češ da je treba primere politične nestrpnosti odločno odklanjati in obsojati, vendar je marsikateri svetovalec grajal omenjeni deželni zakon in tudi politiko sedanje deželne vlade.

Zanimino je, da je do tega dogodka prišlo v kraju, kjer večina volivcev podpira Severno ligo, kateri pripadala tako predsednica Guerra kot deželni odbornik Fasola!

Slovenec iz velikega Buenos Airesa na obisku pri nas

»Maternemu jeziku izkazujemo spoštovanje s tem, da ga gojimo«

Še nekaj dni bo na obisku v Sloveniji in na Tržaškem Gregor Batagelj z ženo Mirjam in otrokoma Maksijem (7 let) in Jasno (5 let). V zamejstvu poznajo Gregorja Batagelja predvsem poslušalci Radia Trst A, po katerem se javlja s svojimi poročili o življenju Slovencev v Argentini. Pred 10 leti je imel odmevno predavanje na študijskih dnevih Drage, že vrsto let pa je član uredništva tednika Svobodna Slovenija, ki že nad štiri desetletja redno izhaja v Buenos Airesu.

Star je 43 let in se je rodil v Argentini, v družini slovenskih povojnih emigrantov. Zaposlen je kot vodilni uradnik v industrijskem podjetju, ki ga je ustanovil slovenski emigrant.

Gregor Batagelj, žena Mirjam, sin Maksijem in hči Jasna (foto A. Brečelj)

Kdor se s Teboj spusti v pogovor, mora takoj postati pozoren na Tvojo lepo, pravzaprav brezhibno slovenščino. Kaj bi o tem povedal našim bralcem v zamejstvu?

Slovenščina je moj materni jezik, moje žene Mirjam in najinih otrok. Zato mi izkazujemo spoštovanje s tem, da ga gojimo. V otroških in mladih letih sem rad in veliko bral, kar mi je dalo smisel za čistost jezika. Zelo rad pa poslušam tudi narečno govorico in žargone, ki občasno nastajajo in umirajo.

Ugotavljam, da tudi Tvoja žena govori lepo slovenščino, kot sem tudi prijetno presenečen nad bogatim besednim zakladom obeh otrok. Poleg družine vpliva na vse to tudi sobotna slovenska šola?

Največ zaslug ima navadno družina, oziroma matere in stare mame. V slovenskih sobotnih šolah se to znanje utrjuje in v otroku ustvarja čut pripadnosti neki skupini, ki govori isti jezik, ima iste tradicije. S tako podlago se nam odpira pot med sorodnike,

ki gojijo slovensko pesem, navede, plese, slovensko besedo.

Zdaj si v Evropi, to je v Sloveniji in na Tržaškem, tretjič. Od zadnjega obiska je poteklo deset let. Kako si doživljal svoje tri obiske? Kaj je nate naredilo največji vtis?

Vsak obisk je doživetje zase. Prvič (1974) sem s sestro spoznal Slovenijo z zamejsko Primorsko in sorodnike v Titovi dobi. Drugič sem doživljal utrip 20. Drage in v njej že »odjugo« po Titu. Letos pa prihajam z ženo in otrokoma na novo odkrivanje Slovenije (za otroka je bil do sedaj svet v sanjah, zdaj pa je to konkretna dežela, v kateri imata tudi znane sovrstnike), ki stopa novi demokratični eri naproti. Letošnji vtis je povezan z novim časom, kjer je več odprtosti, v ljudeh je videti več veselja in prijaznosti, pri mnogih pa še veliko zavzetost za izboljšanje življenjske kakovosti (potreba po vzburjanju samozavesti in samoodločbe na družbenem in političnem področju, pa tudi zavesti, da so se časi spremenili in da zato ni napredka brez poštenega dela).

Povej kaj o svoji zaposlitvi; tu si težko predstavljamo tamkajšnje razdalje.

Zaposlen sem kot uradnik pri podjetju za popravila industrijskih strojev, remonte tovarn in montiranje novih strojev. Delovni čas je od ponedeljka do petka po devet ur dnevno. Pisarna je oddaljena od mojega doma 12 km. Ker nimam svojega avta, porabim še dve uri za vožnjo in eno za kosi- lo. Zdoma sem torej dnevno 12 ur. Delo ni težko, vendar utruja- joče.

Kaj pa sodelovanje pri Svobodni Sloveniji?

Pred smrtjo ustanovitelja tednika Miloša Stareta in mojega očeta v letu 1984 sem pri Svobodni Sloveniji sodeloval kot korektor in občasni poročevalec z naših prireditelj. Po očetu sem »podedoval« uredniško mesto in tako pomagam glavnemu uredniku Ti-

netu Debeljaku ml. Poleg korektur redno pripravljam kratke novice iz Slovenije in iz Furlanije Julijske krajine. V teh novicah skušam prikazati bralcu sliko nekaterih dogodkov po Sloveniji, ki nam lahko ob obisku Slovenije pomagajo, da smo »na tekočem«. V njih rad pokažem na jezik, ki ga je zaznati v časopisju, in na nove besede, ki se pojavlja- jo v javnosti.

Si kdaj pomislil na naselitev v Sloveniji?

Po eni strani mi manjka kanček avanturistične žilice, ki je potrebna, da se človek poda na nova pota. Dobiti stanovanje in delo, s katerim lahko preživljaš družino, ni nikjer lahko, še manj v Sloveniji. Morda bi kaj bolj premišljal, če bi Republiki Sloveniji res šlo za »repatriacijo« izseljencev in bi to zanimanje pokazala s konkretnimi predlogi.

Po drugi strani pa sem tako navezan na Argentino, na slovensko skupnost v Argentini, da nisem prepričan, če bi se v Evropi aklimatiziral. Čeprav se zavedam, da nisem enak Argentincem, tudi vem, da nisem enak Slovencev v Sloveniji; enakega se čutim le s tistimi, ki so imeli enako usodo kot jaz, to je s člani slovenske skupnosti v Argentini.

S kakšnimi vtisi in občutki se bo Tvoja družina vrnila v Buenos Aires, v prestolnico Argentine?

Otroka (pa tudi midva) bosta pogrešala možnost vsakodnevnega stika z naravo, naj bo to kopanje v morju ali sprehodi po gozdu. V zavesti pa jima bo gotovo ostalo, da je na svetu res dežela, v kateri se na cesti, v trgovini in sploh povsod govori slovensko, da imata v tej deželi sorodnike in tudi prijatelje, s katerimi se bosta lahko pogovarjala, če bosta le hotela ohraniti materni jezik. Z ženo pa se bova vrnila z zadovoljstvom, da sva mogla spet obiskati domovino svojih staršev in našo očetnjo in da sva lahko utrdila stara poznanstva ter sklenila nova.

Pogovarjal se je Drago Legiša

Jamboree - marsikateri trud in žrtvovanje

Od 17. do 30. julija poteka letošnji najvažnejši dogodek Slovenske zamejske skavtske organizacije, in sicer 4. Zamejski jamboree v Čezsoči pri Bovcu. To je skupno taborjenje več kot tristo skavtov in skavtinj srednje veje izvidnikov in vodnic (od 11. do 16. leta starosti) iz Trsta, Gorice, Koroške ter nekaterih predelov Slovenije.

Veliko je govora o tem; mediji posvečajo nadpovprečno pozornost najbolj številni mladinski organizaciji pri nas. Nedvomno je to primerna priložnost, da se govori o organizaciji, ki ni neko športno društvo, še manj pa rekreacija, temveč ima za cilj duhovno, telesno in duševno rast članov v skladne osebnosti, dosledne katoličane, zavedne Slovence, poštene državljanke in odgovorne člane organizacije. Ravna se po Baden-Powellovi vzgojni metodi (Baden-Powell oče skavtizma, London 1857 — Afrika 1941), ki temelji na samovzgoji, globokem verskem življenju, dejavni ljubezni do bližnjega, spoštovanju narave, življenju na prostem in na krepitvi telesnih sposobnosti. Do izraza pride skavtski »slog« življenja, ki se najbolj oblikuje s preprostim, a iskrenim življenjem v luči skavtske obljube (zvestoba Bogu in domovini, pomoč bližnjemu, izpolnjevanju skavtskih zakonov), z življenjem v manjših skupinah, s po-

razdelitvijo odgovornosti in izkazovanjem zaupanja, z dejavnostmi v obliki iger in pustolovščin.

V teh nekaj vrsticah sem strnil bistvo skavtizma, pomembnost njegovega sloga, ki je tudi za nas zamejce nezanemarljiv; poudaril pa bi še ozadje ali pa boljše ogrodje, ki pripomore, da je potek delovanja (ter še posebno takih velikih podvigov, kot je letošnji jamboree) normalen. Stebri so voditelji — odgovorni za mlajše člane organizacije — ki so pravilno sprejeli geslo roverjev in popotnic (najstarejša veja), ki se glasi »Služiti!«. Slediti tako obvezujočemu geslu terja marsikatero žrtvovanje, odpovedovanje, ki pa je poplačano z zadoščenji.

Prevečkrat premalo upošteva- mo in cenimo te osebe in njihov trud (ne samo pri skavtih), tako da je ob takih priložnostih pošte- no, da se na nje še posebno spomnimo in jim voščimo, še tako naprej!

Gorazd Bajc

* * *

Ponovno odprta Spazzapanova galerija

Ravnateljstvo goriškega pokrajinskega muzeja obvešča, da so ponovno odprli galerijo sodobne umetnosti Luis Spazzapan v Gradišču. Trenutno je na ogled le 70 slik Spazzapanove stalne zbirke, za jesen pa pripravljajo nekaj novih razstav.

100-letnica Pihalnega orkestra »Breg«

Na K'luži v Dolini so člani Godbenega društva Prosek-Kontovel imeli koncert ob praznovanju 100-letnice Pihalnega orkestra Breg (foto M. Magajna)

Pihalni orkester »Breg« praznuje letos 100-letnico obstoja in bogatega delovanja. Za to pomembno praznovanje so si člani pihalnega orkestra zamislili in tudi uspešno izvedli niz koncertnih prireditev po breških vaseh in povabili štiri godbe, ki delujejo v slovenskih vaseh na Tržaškem.

Prvi koncert je bil na trgu pri cerkvi v Borštu, kjer so nastopili člani nabrežinskega godbenega društva. Teden pozneje je bil koncert pri Domju, na katerem so nastopili člani godbenega društva »Viktor Parma« iz Trebč. Tretji koncert je bil v Prebenegu na trgu pred cerkvijo. Nastopili so člani ricmanjske godbe.

Zadnji koncert tega niza se je zaključil v sredo, 19. t.m., na K'luži v Dolini, ko so nastopili člani godbenega društva s Proseka. Vsi trije koncerti so zelo dobro uspeli in so bili povsod dobro obiskani. Slavnostni koncert je predviden prihodnjo jesen v Dolini, ko bodo nastopili člani domačega Pihalnega orkestra Breg.

Mediji v središču pozornosti Drage mladih

Skupina mladih, ki sodeluje pri raznih društvenih Slovenske prosvete, se mrzlično pripravlja na 5. Drago mladih. V teku so še zadnje priprave, saj bo srečanje s predavanji, okroglimi mizami, debatami, kulturnimi in družabnimi točkami za mlade steklo 31. avgusta, to se pravi že čez mesec dni.

Organizacijskega dela je res veliko: treba je bilo izbrati primerno temo, ki bi bila lahko zanimiva za vse mlade, pa tudi, zakaj ne, za tiste, ki niso več tako rosno mladi in ki so ravno tako vabljeni, da se udeležijo predavanj in drugih prireditev. Tako so mladi Tržačani izbrali temo o medijih, oziroma sredstvih javnega obveščanja.

Zatem je bilo treba temo razčleniti in poklicati primerne predavatelje za predavanja, ki so jih mladi določili. Najprej, to je v četrtek, 31.8., bo ob 16. uri predavanje, posvečeno medijem sedanjosti, predvsem televiziji. Televizija je danes gotovo tisti medij, ki je v našem življenju najbolj prisoten in verjetno tudi najbolj vpliven.

Še vedno pa je ta medij zelo težko obvladljiv, saj gledalci nismo navajeni na interpretacijo slik, tako kot smo na primer navajeni na interpre-

tacijo pisane besede. S tem predavanjem bi radi televizijo kot medij bolj spoznali, radi bi se poglobili v govorico, ki jo ta medij uporablja. Po predavanju se bodo poslušalci lahko razdelili na manjše seminarske skupine in informacije, ki jih bodo slišali med predavanjem razčlenili, jih prediskutirali in kritično analizirali. Po seminarskem delu pa bo na vrsti diskusija, saj bo gotovo treba razčistiti marsikateri dvom, ki bo nastal med mladimi poslušalci.

Temo o vplivih medijev na človeka so mladi izbrali tudi zato, ker jih zelo pritegujejo novi mediji, ki so jih organizatorji imenovali kar »mediji bodočnosti«.

Tu mislimo na elektronske medije, na računalnike, na mrežo Internet, na virtualno realnost itd. Ti mediji zopet uporabljajo drugo govorico in na človeka ter na družbo bodo gotovo vplivali, tako kot so do sedaj mediji vedno vplivali, ko so povzročali marsikateri proces, ki je bil v naši zgodovini odločilnega pomena.

Pomislimo na velike revolucije, ki sta jih sprožila najprej izum pisave, potem pa izum tiskane besede... Elektronski mediji odpirajo gotovo novo poglavje v naši zgodovini. Predavanje o medijih bodočnosti bo na sporedu v petek, 1. septembra, ob 10. uri. Tudi po tem predavanju bo priložnost za delo po seminarskih skupinah, kasneje pa še diskusija.

Organizatorji 5. Drage mladih bodo pripravili še eno srečanje na temo, ki so jo določili. To bo okrogla miza, ki bo na vrsti v soboto, 2. septembra, ob 10. uri. Mladi bodo povabili tri ugledne goste, tri časnikarje, ki jim bodo spregovorili o razmerju med mediji in politiko, o problemu objektivnosti pri poročanju, o tem, kaj je pluralizem v medijih, ter o ključnem vprašanju etike pri tako važnem delu, kot je poročanje, komentiranje, podajanje novic.

Mladi organizatorji so želeli, da bi bila ta okrogla miza nekaj posebnega, morda tudi nekoliko nenavadnega. Zamislili so si namreč formulo, po kateri bodo okroglo mizo, skupaj s tremi uglednimi gosti, oblikovali nekateri mladi, ki se ukvarjajo s časnikarstvom in ki bodo imeli nalogo, da bodo sami postavljali vprašanja svojim »starejšim« kolegom. Seveda pa bo tudi dovolj časa, odmerjenega za to, da bodo tudi poslušalci iz publike postavili gostom kako vprašanje.

To je torej le nekaj informacij o »delavnem« delu 5. Drage mladih. Kot smo uvodoma nakazali, pa je to le delček vsega, kar so morali mladi organizatorji pripraviti in načrtovati. O vsem ostalem bomo še poročali.

Breda Susič

Inflacija se je znižala

Kljub črnogledim napovedim gospodarskih izvedencev se inflacija v mesecu juliju ni povečala na predvidenih 6 odstotkov, pač pa se je celo znižala za 0,2 desetinki odstotka. To velja za vsedržavno povprečje. Od devetih mest, ki jih je zavod za statistiko ISTAT izbral za vzorec, pa se je mesečna inflacija v Trstu kot tudi v Turinu, Milanu in Benetkah zvišala za 0,3 desetinke odstotka. Najbolj so se podražila stanovanja, dalje vse, kar je povezano z dejavnostjo v prostem času, najmanj pa obleke in obutev, ki jih v tem obdobju v vseh trgovinah prodajajo z večjim ali manjšim popustom. Glede cen stanovanj naj še povemo, da so se v Trstu, v primerjavi z drugimi italijanskimi mesti, precej povečale.

Na splošno znižanje inflacije sta vplivala predvsem večja poraba sadja in zelenjave, ki v vročini teknejo bolj kot druga hrana, ter znižanje cen bencina in torej vseh stroškov, povezanih s prevozi.

Letalonosilka Roosevelt v Trstu

V tržaški zaliv je prispela ameriška letalonosilka Theodor Roosevelt. Zaposlena je z operacijami Združenih narodov in zveze NATO. Na njej je več kot 5.000 mož med častniki, podčastniki, mornarji, marinci in piloti. Teh je kakih 200.

Letalonosilka bo v tržaškem zalivu zasidrana do petka. Široka je 77 metrov, dolga nad 300, visoka pa je kot 24-nadstropna stanovanjska hiša. Vojaška letala F-14

— na ladji je prostora za 90 — potrebujejo za vzlet manj kot 100 metrov.

V Trst je prispel tudi admiral Donald Pilling, poveljnik 6. ameriškega vojnega ladjevja, ki se je srečal s krajevnimi političnimi in vojaškimi predstavniki.

Velikanko Roosevelt poganja jedrska energija. Ribiške ladje in druga plovila morajo biti zato oddaljene najmanj kilometer od kraja, kjer je zasidrana.

Za letošnje maturante

Študij medicine

Na Medicinski fakulteti tržaške univerze se študentje lahko odločajo za naslednje tečaje: za doktorska naslova v Medicini in kirurgiji ter v Zobozdravstvu in zobnih protezah in za diplomske naslove Tehnika v laboratoriju zdravstvene biologije, ortotistika in asistenta v oftalmologiji ter Terapevta za rehabilitacijo.

Oglejmo si delovanje doktorskega tečaja v Zobozdravstvu in zobnih protezah. Študij te smeri traja predvidoma pet let, razdeljenih v bienij in trienij. Posebnost te fakultete je, da sprejmejo na leto le 16 študentov, ki pa morajo opraviti vstopni izpit v obliki

Posebnost teh diplomskih tečajev je izredno nizko število sprejetih študentov, ki morajo uspešno opraviti vstopni izpit. Kot že rečeno, traja nato študij tri leta, ob zaključku pa morajo kandidati opraviti od 20 do 29 izpitov, seveda glede na izbrani tečaj in ustrezni študijski načrt. Naj povemo še, da vsak tečaj predvideva točno določeno število obveznih učnih ur teoretičnih in praktičnih vaj ter vodeno poskusno delovno dobo. Nato se lahko diplomiranci zaposlijo v javnih in zasebnih zdravstvenih strukturah, lahko pa tudi opravljajo prosti poklic.

* * *

Gospodarska zbornica Slovenije je izračunala, da bo potrebno v okviru izgradnje avtocest v Sloveniji zgraditi nad 23 kilometrov avtocestnih predorov. Zbornica je organizirala sestanek s slovenskimi podjetji, ki so zainteresirana za gradnjo predorov. Na sestanku so sprejeli odločitev, da se bodo izvajalci povezali in organizirali za skupno gradnjo predorov. Ker se pri javnih naročilih pojavljajo tudi ponudniki, predvsem iz tujine, z zelo nizkimi cenami, bo Gospodarska zbornica Slovenije ustanovila neodvisno strokovno komisijo za ugotavljanje realnosti cen ponudnikov na javnih razpisih.

IVAN BAJC

testa. Kandidati morajo pri tem dokazati svoje znanje na področju kemije, fizike, matematike ter splošne biologije. Po uspešno opravljenem testu se bodo morali študentje spoprijeti s 37 izpiti ob zaključku pa se bodo lahko zaposlili v državnih ali privatnih zobozdravstvenih ustanovah in podjetjih, za prosti poklic zobozdravnika pa je potreben vpis v poklicni seznam po opravljenem ustreznem izpitu.

O ostalih tečajih Medicinske fakultete bomo seveda podrobneje spregovorili čez teden dni, ko si bomo ogledali ustroj doktorskega tečaja v Medicini in kirurgiji.

TEČAJ V MEDICINI IN KIRURGIJI

Študij Medicine in kirurgije traja 6 let. Fakultetni svet je določil, da lahko za vsako akademsko leto sprejme le 100 novih študentov, od katerih pet tujcev. Kandidati so sprejeti le po uspešno opravljenem vstopnem izpitu, pri katerem bodo morali dokazati svoje znanje na področju kemije, fizike, matematike ter splošne biologije.

Po uspešno opravljenem vstopnem izpitu se bodo morali študentje v 6 letih spoprijeti z 52 izpiti, obvezno pa bodo morali slediti vsaj 5.500 učnim uram teoretičnega in praktičnega pouka.

Po končanem študiju morajo diplomiranci opraviti še 6-mesečno poskusno dobo v univerzitetnih klinikah ali državnih zdravstvenih ustanovah, da so lahko pripuščeni k usposobljenostnemu izpitu za profesionalno opravljanje zdravniškega poklica.

Diplomiranci v Medicini in kirurgiji se lahko zaposlijo v najrazličnejših državnih ali zasebnih zdravstvenih ustanovah in podjetjih, za prosti poklic zdravnika pa je tudi potreben vpis v poklicno zbornico.

TRIJE DIPLOMSKI TEČAJI

V ta pregled spada 3-letni študij za Tehnika v laboratoriju zdravstvene biologije, za Ortotista in asistenta v oftalmologiji ter za Terapevta v rehabilitaciji.

XXX. ŠTUDIJSKI DNEVI DRAGA 95

PARK FINŽGARJEVEGA DOMA, OPČINE, NARODNA ULICA 89
Petek, 1. septembra 1995

Ob 17.00: predstavitev letošnje Drage

Ob 17.30: Dr. Brane Senegačnik:

POSTMODERNA MED SMISLOM IN NESMISLOM

Avtor, klasični filolog, pesnik in esejist, bo iz svojega globokega vrednostnega jedra spregovoril o dezorientiranosti našega časa.

Sobota, 2. septembra 1995

Ob 16.00: Danilo Slivnik:

SLOVENIJA PO PETLETNI DEMOKRACIJI

Zelo upoštevan slovenski časnikar, pobudnik novega tednika MAG, se bo ozrl po današnji slovenski politični situaciji.

Nedelja, 3. septembra 1995

Ob 10.30: Dr. Jože Marketz:

SOŽITJE MED ETNIJAMI NA VERSKEM PODROČJU

Koroški teolog, strokovnjak za versko problematiko na etnično mešanih področjih, bo spregovoril o tej temi na osnovi svojih koroških izkušenj.

Ob 16.00: Dr. Hubert Požarnik:

KAKO JE Z DUHOVNO EKOLOGIJO?

Eden najvidnejših predstavnikov slovenskega humanizma bo razgrnil svoje misli o reševanju današnje nihilistično okužene atmosfere.

Nedeljska služba božja bo ob 9. uri na prireditvenem prostoru.

DSI - ul. Donizetti 3 - 34133 TRST - Tel. (040) 370846 - Fax (040) 633307

Družinska psihološka knjižnica

(2)

Ljubosumje

(dr. Paul Hauck)

Zdi se, da imajo vsi poročeni ljudje, zlasti pa ljubosumni in posedovalni, prav malo pojma o tem, kaj zakon v resnici je. Mislijo si, da je to nekakšen sporazum, sklenjen v nebesih, da si zdaj pripadata drug drugemu in da bosta združena za vekomaj v boleznih in zdravju. Misel je sicer zelo romantična, vendar je ne jemljejo vsi preveč resno. Strah, da bi izgubili svojega dragega, je vedno navzoč, zato vam lahko koristi vse, kar zmanjša ta strah. Najprej pa morate razumeti, kaj je ljubezen. Mnoge predstave o ljubezni, ki živijo med ljudmi, so nepravilne in neresnične, zato opustite vse poetične in romantične misli o ljubezni, ki jih morda še imate, in glejte nanjo bolj stvarno. Ljubezen je namreč tisto močno čustvo, ki ga čutite do nekoga, ki zadovoljuje vaše najgloblje želje in potrebe. Misel, da bi ljubezen morala biti brezpogojna, je sicer plemenita, vendar pa v praksi neizvedljiva. Če ne zahtevate, da ljudje cenijo vašo prizadevanja, potem ste ali svetnik ali pa nevrotik. Večinoma pa ljudje niso svetniki in če ste nevrotični, ste zato, ker dovolite, da z vami slabo ravna in ker vdano prenašate, da vas zlorablja.

Zamislite si, da imate službo, od katere ste si obetali posebne ugodnosti, pa jih niste dobili. Seveda sploh ne bi obstajal občutek krivde, če bi pustili takšno službo. In zakaj naj bi bil zakon drugačen? Poslovni uspeh se meri z dobičkom, ki ga posel ustvari. Uspeh partnerskega odnosa pa se meri s srečo, ki jo ustvari. Neka vera prehaja iz roda v rod, s staršev na otroke, vera namreč, da je najboljši način za ohranitev razmerja, kakršno je zakon, brezpogojna ljubezen do partnerja. Brezpogojna ljubezen lahko služi svojemu posvečenemu namenu le takrat, ko jo dajemo človeku, ki si takšno žrtev zasluži: otroku in zrelim osebam. Ti so edini, ki ne zlorabijo ponujene radodarnosti in dobrote. Otroci namreč ne znajo igrati teh igrice, zreli ljudje pa to le redko počnejo. Če žena uboga takoj, ko njen mož zakriči nanjo, in pri tem misli, da s takšnim početjem krepi njune zakonske vezi, se moti. Vse, kar s tem doseže, je, da bo ponovno in ponovno zakričal. Torej nikar ne ljubite brezpogojno, sicer vas bo življenje povozilo.

Ljudje se lahko spremenijo. Dejstvo, da ima kdo probleme z ljubo-

sumjem trideset let, ne pomeni, da mora biti vedno tako. To pomeni le, da se je v teh letih človek na problem hudo navadil. Ljubosumje je del psihološkega sistema. To postane zaradi dolgoletnega prepričevanja samega sebe o izjemnem pomenu ljubezni.

Ravnati z ljubosumnim človekom seveda ni lahko. Če želite spremeniti ljubezenski odnos, pa nežni pogovori nič ne pomagajo, boste morali nastopiti bolj odločno. Ko se soočate z hudo ljubosumnim človekom, imate opraviti z eno najbolj nepopustljivih osebnosti na svetu.

Najbolje je, da so ljubosumneži do sebe iskreni. Nobena sramota ni priznati, da smo nepopolni. Pravico imate — celo dolžnost — da sprejmete samega sebe kljub vsemu, v kar vas sili vaša ljubosumna duša. Ste žrtev nesrečnih napak v letih, ko sta se kalila vaša osebnost in značaj. Ljubosumni ste, ker ste se izurili v ljubosumju. Tega, česar ste se naučili, pa se lahko tudi odučite.

Vedno ocenjujete svoje dejanje, toda nikoli ne ocenjujete sebe, bodisi z dobrimi ali slabimi ocenami. Na svetu ni ne dobrih ne slabih ljudi. So le ljudje, ki počnejo dobre ali slabe stvari. To je sprejemanje samega sebe. In tako si lahko zgradite tudi boljšo podobo o samem sebi, s katero boste lahko živeli.

Jelena Stefančič
(Konec)

Knjigo o Narodnem domu so predstavili v Ljubljani

Knjigo, ki je izšla ob 75-letnici požižga Narodnega doma, so predstavili v Ljubljani. O delu sta med drugim spregovorila dva izmed avtorjev — ravnatelj Odseka za zgodovino pri Narodni in študijski knjižnici Milan Pahor in arhitekt Marko Pozzetto, oglašil pa se je tudi predstavnik založbe Andrej Furlan.

Delo je v Sloveniji naletelo na precejšnje zanimanje, posebno še, ker mnogi v matični domovini niso seznanjeni z dogajanjem na Tržaškem, Goriskem in Videmskem v času fašizma. »Narodni dom«, je na predstavitvi v Ljubljani dejal Pahor, »je za slovensko narodno skupnost simbol ponosa, pa tudi bolečine, in morebiti je prav ta bolečina vzrok, da je ta ustanova šele danes dobila pravo knjižno predstavitev«.

Na srečanju je bila tudi izrečena želja, da bi bila knjiga Narodni dom, ki je izšla pri založbi Devin, čimprej prevedena v italijanščino.

Prejeli smo:

Zadeva TKB

Po zadnjem občnem zboru delničarjev TKB, ki je odobril kooptacijo dveh predstavnikov Banche Popolare iz Brescie v upravni svet TKB in izvolitev novega člana nadzornega odbora ter intervjujih s predsednikoma našega bančnega zavoda in banke iz Brescie, ki sta bila objavljena v krajevnem časopisu, bi rad poudaril sledeče moje ugotovitve.

Partnerstvo z neko drugo banko je bila edina možna rešitev, saj je poslovanje v zadnjih letih privedlo banko v zelo težak položaj in znesek »visečih terjatev« je bil previsok glede na kapital. Vstop Banche Popolare iz Brescie v delniško glavnico je še toliko bolj dobrodošel, tudi po zagotovilih njihovih predstavnikov, da se nikaikor ne bo spremenila identiteta in zgodovinska vloga TKB kot banke slovenske manjšine v Italiji.

Čemur pa si dovoljujem oporekati, je način, s katerim je prišlo do sprememb v upravnem svetu, s skoraj prisiljenim odstopom dveh predstavnikov, kot da bi ta nosila največjo odgovornost za situacijo, v kateri se je nahajala banka. Korektnije bi bilo, da bi celotni upravni svet ponudil svoj odstop po takih rezultatih in bi bila tako dana delničarjem možnost, da bi na občnem zboru izvolili v celoti nove upravitelje, katerim bi bilo zaupano vodenje banke v naslednjih letih.

Delničar dr. Vanja Lokar

Obnavlja se nabrežinski jusarski odbor

V zadnjih mesecih narašča na Tržaškem zanimanje za vprašanja, ki zadevajo upravljanje t.i. jusarskih zemljišč. Gre za stvarnost, ki je dediščina starodavne oblike gospodarjenja slovenskih vasi. Vaške srenje so namreč skupno izkoristile nekatere površine za pašo, sečnjo lesa, steljo, od teh površin pa so imeli tudi druge koristi.

To starodavno pravico so v naših krajih pravno uredili približno sredi prejšnjega stoletja, ko so se gospodarji vknjižili kot lastniki nekaterih površin, ki so jih marsikdaj tudi odkupili. Te površine so skupno upravljali in v ta namen so volili odbore, ki so jim dajali različna imena. Ponekod so jim pravili srenja, drugod jusarski odbor ali jus, danes pa jim v Sloveniji pravijo agrarna skupnost. Upravljanje teh površin, ki so jim bili polnopravni lastniki prebivalci naših krajev, je bilo mogoče, vse dokler niso fašistične oblasti s posebnimi zakoni odpravile pravice, ki so jih imeli jusarji, češ da so te jusarske površine dejansko last občine in da se torej smejo z njimi okoristiti vsi občani.

V veliki večini primerov jusarski odbori na Tržaškem niso klonili pred zahtevami občinskih uprav in so bolj ali manj učinkovito, z večjimi ali manjšimi omejitvami, skušali upravljati zemljišča. Po uspehih nekaterih jusarskih odborov v Vzhodnega Krasa, ki so si izborili nekaj več pravic glede upravljanja teh nepremičnin, in ob zavesti, da morejo zakoniti lastniki tudi z uporabo in koriščenjem zemljišč utemeljevati svoje lastništvo, ter v želji, da bi tudi tako dokazovali svojo navezanost na domače kraje, so začeli v raz-

nih vaseh, še zlasti v zadnjem letu, obnavljati jusarske odbore. Za nekatere vasi, ki ležijo vzdolž meje, je bil nekakšen izziv za obnovo odborov novi zakon republike Slovenije o agrarnih skupnostih, ki priznava tudi tujim državljanom slovenskega rodu, lastnikom ali dedičem jusarskih upravičencev zemljišč, ki so po razmejnitvi ostala v mejah bivše Jugoslavije in so torej danes v Sloveniji, da so polnopravni lastniki teh površin.

Marsikdaj pa so drugačne okoliščine privedle do tega, da se ljudje odločijo za obnovo teh odborov. Tako je bilo tudi v Nabrežini, kjer so se vaščani pred nekaj dnevi zbrali na občnem zboru, ki so ga sklicali na osnovi listine iz prejšnjega stoletja, ki navaja 61 članov vaške srenje. Pripravljalni odbor je orisal razloge in cilje, ki naj bi si jih postavljali jusarji, podrobneje pa sta problematiko obrazložila Karlo Grgič in Zoran Sosič, ki sta si v minulih letih pridobila bogate izkušnje glede upravljanja z jusarskimi zemljišči oz. z utemeljevanjem zahtev upravičencev pred občinskimi oblastmi, ki si po dosedanem zakonu lastijo pravico, da razpolagajo s temi zemljišči.

Živahna razprava je pokazala, da so ljudje zelo zavzeti za to problematiko. Na občnem zboru so nato predstavili statut, nakar so prisotni izvolili novi upravni odbor, v katerem so: Aleš Pertot, Nevo Radovič, Lia Caharija, Damjan Pertot, Pavel Kukanja, Nada Caharija, Eldi Caharija ter nadzorni odbor: Ivo Pertot, Vojko Pertot in Herman Svetlič. Kaže torej, da čaka novi nabrežinski jusarski odbor veliko dela.

Odnos brezposelnih do dela

Iz Furlanije prihaja nov poziv brezposelnim. Po primeru videmske občine, ki brezuspešno išče voznike smetarskih tovornjakov, so se na časopise obrnila tudi številna podjetja, ki zaman ponujajo delovna mesta. V vseh primerih gre za težka dela, ki tudi niso najbolje plačana, vendar bi bila, vsaj po mnenju podjetnikov, za brezposelne lahko izhod iz nezavidljivega položaja. Kot so že poudarili številni raziskovalci, pa kaže, da se mladi in tudi starejši brezposelni v Italiji ne zmenijo za tovrstne ponudbe. V Furlaniji je namreč skoraj 9 odstotkov brezposelnih. Tako se podjetja vse bolj poslužujejo delovne sile iz držav izven Evropske skupnosti. Tudi določilo, da brezposelni izgubi pravico do vpisa v zadevne sezname, če odreče ponujeno zaposlitev, ni zaleglo. Pristojni uradi ne morejo namreč učinkovito preverjati utemeljenosti zavračanja ponujenih zaposlitvenih priložnosti.

Modra zastava za Gradež

Že peto leto zaporedoma se lahko Gradež ponaša z modro zastavo, ki jo Evropska skupnost podeljuje obmorskim turističnim krajem, v katerih je voda najbolj čista in kjer imajo kljub navalu obiskovalcev spoštljiv odnos do okolja. Na županstvu v Gradežu so občinskim upraviteljem izročili priznanje. Modro zastavo so nato razobesili na občinskem poslopju ter na plaži.

V zadnjih dneh je število obiskovalcev v Gradežu naraslo za približno 20 odstotkov. Težave pa ima drugi znani letoviščarski kraj v naši deželi — Lignano. Po podatkih, ki so jih objavili naravovarstveniki Zelenega škunerja, je voda tam hudo onesnažena. Odbornik za okolje D'Orlandi je zaradi tega vložil pritožbo na tržaško sodišče z zahtevo, naj preverijo, če so vesti, ki so jih navedli naravovarstveniki, resnične, in kako so prišli do takšnih zaključkov.

Izraelski predsednik Weizmann je posvaril svoje sodržavljane pred nevarnostjo amerikanizacije Izraela, zlasti na kulturnem in družbenem področju. Weizmann je svoja svarila izrekel med slovesnostjo ob 75-letnici ustanovitve Kulturnega in mladinskega centra, ki ga financira izraelska nacionalna loterija. Sicer pa Izrael od Združenih držav vsako leto dobi 3 milijarde dolarjev pomoči, od tega Izraelci kar 1,8 milijarde porabijo za obrambo.

Sissi - vsedržavna premiera

V opereti nastopa tudi Lidija Kozlovič (desno)

Kulturna ponudba v Trstu je v teh poletnih dneh precej bogata. V tržaški operni dvorani se je dvignil zastor nad opereto avtorja Fritza Kreislerja, ki pripoveduje o lepih in žalostnih trenutkih cesarice Sissi, soproge Franca Jožefa. Gre za vsedržavno premiero, saj tega dela doslej niso izvedli še nikjer v Italiji. V nosilnih vlogah nastopajo priznani izvajalci.

Resnica o Leninu

(2)

»Prvo koncentracijsko taborišče so boljševiki odprli — pravi ruski zgodovinar — samo osem mesecev po revoluciji. Bilo je julija leta 1918. Lager je bil v kraju Svajsk v pokrajini Kazan. Kasneje so taborišča rasla kot gobice po dežju. Tako je politbiro, ki mu je predsedoval Lenin, 20. aprila 1921 sklenil zgraditi taborišče za 10-20 tisoč jetnikov v kraju Utk na Severu Sovjetske zveze. V to taborišče so odpeljali znane mornarje iz Kronstadta, ki so se bili uprli boljševiškem režimu, četudi so ga prej vroče in odločno podpirali.«

Koliko ljudi je bilo odpeljanih v lagerje od leta 1918 do Leninove smrti leta 1924, ni natančno znano, ker tedaj niso o tem vodili računa. Računajo pa, da je pod Leninom umrlo v lagerjih ali bilo ubitih zaradi protisovjetskega delovanja vsaj milijon ljudi. Za Stalinovega vladanja imamo natančnejše podatke. Volkogonov pravi, da je v tej zvezi pregledal arhive notranjega ministrstva in KGB-eja ter se dokopal do naslednjih podatkov. Od začetka kolektivizacije leta 1929 do Stalinove smrti leta 1953 je postalo žrtev represije oziroma preganjanja 21 milijonov 500 tisoč ljudi: tretjina teh je bila ustreljena, tretjina pa je umrla v gulagih, to je taboriščih ali la-

gerjih. Zaradi stalinizma je izgubilo življenje kar 14 milijonov ljudi.

Pod Stalinom je bila represija učinkovitejša, je še dejal Volkogonov. Razlog je zelo preprost: Stalin je prevzel oblast, ko je komunistična država že bila konsolidirana in razmeroma močna. Stalin je tudi bolje »organiziral« pokole, vendar neizpodbitno drži, da je Lenin tisti, ki je zavestno pričel s takim klanjem: državljanska vojna, ki jo je vodil, je zahtevala smrt 13 milijonov ljudi, in sicer od leta 1918 do 1921, torej 13 milijonov v samo treh letih!

Dimitrij Volkogonov tudi pripoveduje, kako je Lenin prejemal velike vsote denarja od Nemčije za svoje revolucionarno gibanje. »Med prvo svetovno vojno so Nemčija in boljševiki imeli iste cilje: zrušiti carski režim in podpisati separatni mir med Nemčijo in Rusijo. Nemškemu vladarju je šlo za preživetje, Leninu pa se je nudila edinstvena priložnost za prevzem oblasti v Rusiji. Od meseca maja 1915 dalje so Nemci potrošili ogromne vsote denarja za zmago boljševikov. Jasnno je, da nemški glavni stan ni neposredno prenašal kovčkov denarja, kot je tudi jasno, da tega denarja ni neposredno prejemal Lenin. Celotna operacija je shematično takole pote-

kala. Bogati nemški socialdemokrat Parvus je v Kjopenhavnu ustanovil t.i. Mirovni inštitut, ki je bil dejansko dobro kritje za prejemanje denarja od vlade v Berlinu. Ta denar je bil dejansko na razpolago nekaterim Leninovim finančnikom, zlasti nekemu Gameckemu, ki so prek Stockholma nabavljali blago in ga prodajali v Rusiji. Tako so se na bančnih računih v Petrogradu zbirale velikanske vsote denarja, ki so jih koristili Leninovi agenti. Zdaj razumemo, kako so lahko boljševiki čez noč začeli izdajati kakih 40 časopisov, kako so lahko kupili nekaj tiskarn in lahko plačevali na tisoče poklicnih revolucionarjev, med katerimi so bili seveda Lenin, Stalin, Trocki in drugi.

DRAGO LEGIŠA

Ruska oblast je poleti leta 1917 začela Lenina kazensko preganjati zaradi sodelovanja s sovražnikom. Lenin se je izognil aretaciji in se zatekel na Finsko. Pravosodnemu ministručasne vlade Maljantoviču je bilo vedno žal, da se mu ni posrečilo spraviti v zapor glavnega voditelja boljševikov pred usodnim Oktobrom (mesecem boljševiške revolucije). Predsednik Kerenski je v tej zvezi dejal,

da bi ruska zgodovina bila popolnoma drugačna, če bi mogli tedaj z ustreznimi izvirnimi listinami pred sodiščem dokazati, da je Lenin zagrešil naravnost »pošasten zločin«.

Lenin pa se v tej zvezi ni prav nič pomišljal. Kakor hitro je z državnim udarom prevzel oblast, je zaukazal, naj se uničijo vsi dokumenti, ki so ga kakorkoli obremenjevali. Te listine so bile v 21 mapah preiskovalnega dosjeja o nemškem financiranju Leninovega revolucionarnega gibanja.

(Konec)

* * *

Pot med Vidmom in Trbižem krajša

Železniška proga med Vidmom in Trbižem bo odslej krajša. Pred dnevi so namreč slovesno odprli dvotirni odsek med Karnijo in Tabljo. Gre za 22 kilometrov nove poti, ki poteka v glavnem v predoru. Vlaki lahko dosežejo hitrost do 160 kilometrov na uro.

Ko bo celoten odsek med Tabljo in Trbižem dokončan, bo železniški promet lahko porastel od sedanjih 70 voženj dnevno na kar 200. Predvideno je, da bodo dela zaključena v treh letih. Stroški za izgradnjo železnice znašajo približno 500 milijard lir.

Odprtje novega odseka je za nas zelo pomembno, saj nam je tako Avstrija in sploh Srednja Evropa še bližja.

Anton Breclj

(8)

Spomini na boje ob Soči 1915-1918

»Ali hočeš, da me zapró?« je vprašal.

»Zakaj bi te zaprli?«

»Ne veš, kako prežijo name, da bi me zasačili pri najmanjši nepravilnosti zoper prehranjevalne predpise? Nadzorniki in ogleduhi prehranjevalnega urada so že na delu, da me spravijo v zapor. Gospodarsko zvezo pa pod komisarja.«

»Ljubi Evangelist, zavoljo mene še ni bil nihče zaprt, tudi ti ne boš!«

»Pa saj bi si lahko doma kako pomagal. Tam je, kakor vemo, veliko skladišče živil za dobršen del soške armade. Menda bi se dalo kaj dobiti. Vsak velik sod kje kaj pušča.«

»Tisti veliki sod pri nas prav močno pušča! V velikem skladišču krajejo očitno in mnogo. Častniki in podčastniki skladišča, etapnega poveljstva, bolnišnic in drugih vojnih naprav pošiljajo dan za dnem zaboje živil v zaledje, v Budimpešto, Gradec, Prago in na Dunaj, da jih pošta komaj odvažja, za čete v strelskih jarkih in druge trpine pa redno zmanjkuje prehrane. Pred nekaj tedni je karlovški polk, ki je bil pred Gorico v jarkih, ostal kar tri dni brez vsakršnega živeža. Dobival je iz vojnih kuhinj samo umazano vodo, ki ji pravijo »kava« brez sladkorja. Za denar in tobak se dá dobiti v skladišču vse, kar kdo želi, od najboljše moke do prepečenca, riža in testenin, sladkorja in masti. Jaz dobavljam tam bencin in mast za avto, živil pa ne maram!«

»Jaz bi jih pa!« je rekel Evangelist odločno.

»Zaradi mene ne bo noben siromak preklinjal in noben vojak uhajal k sovražniku zavoljo lakote!«

Dal mi je nekaj priporočil. Obletel sem Ljubljano in okolico in dobil štiri kilograme fižola, deset kilogramov kaše in petindvajset škatlic mlečnega shranka.

Popoldne sva se zopet sešla z Evangelistom. Po njegovi želji sem obiskal nekaj goriških beguncev. Imela sva še mnogo drugih razgovorov, ki ne spadajo v okvir zdravniških spominov, saj je bilo prav mesec dni pred majsko deklaracijo.

Ko se je zmračilo, me je Evangelist povabil s seboj na večerjo. Sestra Cilka je bila že od nekdaj na glasu kot odlična kuharica, tisti večer pa je prekosi-

la samo sebe z ajdovimi žganci in kislim zeljem. Meni ni ne prej ne poslej skuhala nič boljšega.

Tista večerja je bila nekakšna zadnja večerja, zakaj tisti večer sem zadnjič videl in se razgovarjal z nepozabnim Janezom Evangelistom.

Pred vojsko je vojaško zdravstvo imelo svoj posebni sloves, ki je bil omejen že v teh spominih. Podoben ugled je uživalo vojaško dušno pastirstvo. Obojega je bilo pač samo toliko, da se ni dal zanikati njun obstoj. V vojni dobi je nastala nepričakovana sprememba na bolje, nadomestni ali pomožni zdravniki in duhovniki so se odlikovali po strokovnem znanju in človekoljubnem prizadevanju ter prekašali svoje poklicne tovariše.

Posedali smo v večkrat omenjeni gostilni Pri pošti. V našo družbo je večkrat prihajal slovenski stotnik, ki je imel svojo postojanko onstran pevskega mosta, najbližje mestnemu središču. Častnik se je hvalil, da je vzdržal toliko sovražnih napadov brez vsakršne žrtve svojih stotnij. Neverjetno čarovnijo nam je umevno razložil z varanjem sovražnika. Postojanke svojega moštva je imel ob straneh svojega odseka, srednji griček pa je dajal sproti utrjevati in ograjati. Na ta griček so letele granate in mine, tja so se vršili pehotni naskoki, ki so jih stotnikove strojnice kosile iz zasede. Prebrisani častnik je bil menda res dobro zapisan pri višjem poveljstvu, kakor tudi njegov sosed, junaški major, ki je veljal za neranljivega častnika, kakor je bilo zadnjič opisano. Čete so se v teh odsekih izmenjavale. Ogri, Dalmatinci in Bosanci so se vrstili drug za drugim, poveljnika tistih odsekov pa sta ostala vsak na svojem mestu.

Na jesen so prispeli slovenski planinci, sami mladi fantje; starejši letniki namreč so obležali po galiških planjavah in karpatskih brdih, kar jih ni prišlo v rusko ujetništvo. Ukaje so korakali skozi mesto in razposajeno kričali: »Kje imate Lahe?«

Bridkost me je obhajala, ko sem v večernem mraku opazoval brezskrbno mladino, mladje našega naroda. Nenadoma me je pozdravil brhek praporščak, spremljajoč svoj oddelek ob strani. Spoznal sem v njem ljubega znanca, ki je bil pred dobrim letom še dijak na goriški realki in v vsakem pogledu vzoren mladenič.

»Bog z vami in sreča junaška, dragi mladci!«

Tisti večer smo čepeli kakor po navadi Pri pošti in se prepirali z gostilničarjem zavoljo piva. Plzenskega 'prazdroja' že davno ni imel več, potem je točil pivo raznega izvora in še bolj različne kakovosti, nazadnje je prišlo na vrsto pivo, ki sem ga jaz kot nepristojni veščak označil za zvarek iz divjega kostanja. Tudi vino ni zadovoljevalo nikogar od našega stalnega omizja. Go-

Nesreča v Avstraliji

V sredo, 19. t.m., se je pri Melbourne v Avstraliji pripetila strahovita prometna nesreča, ki je terjala tri smrtne žrtve in je povezana z že težkim življenjskim bremenom slovenske izseljeniške ušode. V soboto, 15. t.m. je dospela na obisk k bratu v Avstralijo družina iz Maribora. V sredo so šli na izlet na obalne pečine pri kraju Colac nedaleč od Melbourne. Ob povratku se je v avtomobil zaletel tovornjak. Avtomobil je upravljala Helena Rebula-Leber, ki je bila težje poškodovana, njeno zdravstveno stanje pa se je v naslednjih dneh izboljšalo. Prišla je k zavesti. Helena Rebula-Leber je bila veliko let koordinatorka slovenske oddaje na etničnem radiu Melbourne. Po rodu je iz Senožeč. Pri nezgodi je izgubila življenje njena 28-letna hči Angeli Van De Laak. Umrla pa sta še 39-letna univerzitetna profesorica kemije dr. Breda Žerjal ter njena 14-letna hči Jerneja. Nepoškodovan je ostal le magister kemije Emil Žerjal, mož in oče pokojnic.

Pokojna dr. Breda Žerjal je bila nečakinja moža Helene Rebula, Iva Leberja. V torek, 25. t.m., je bila v cerkvi svetega Cirila in Metoda v Melbourne pogrebna maša za tremi žrtvami, ki jo je vodil pater Bazilij. Na pogrebu se je zbralo okrog 400 pogrebcev. V petek bo mag. Emil Žerjal prepeljal z letalom v domovino žari s pelom pokojne žene in hčerke.

Turistični vodič za Trst in okolico

Tržaška pokrajina končno razpolaga s priročnim turističnim vodičem, ki postavlja v ospredje okolico Trsta. Ustanova za razvoj turizma je v sodelovanju z občinskimi upravami Milj, Doline in kraških občin izdala zložljivo, ki posreduje turistu ali tudi mimoidočemu nekaj dragocenih informacij. Tu naj poudarimo, da so ga izdali v 4 jezikih, italijanskem, slovenskem, nemškem in angleškem. Publikacija, ki so jo predstavili na tiskovni konferenci na Pesku, obsega dokaj podroben zemljevid, kjer so označene najvažnejše kulturne zanimivosti, a tudi na primer pešpoti in gostinski obrati ter celo redne kulturne prireditve. Kot je dejal na predstavitvi predsednik ustanove za turizem Elio Tafaro, je to le prvi sad sodelovanja z okoliškimi občinami, s katerimi so že v načrtu drugi projekti.

Letošnji kraški par

V Trstu so pred dnevi na sedežu letovišarske ustanove predstavili program 17. Kraške ohceti, ki bo v repentaborski občini konec tega meseca. Večno zvestobo si bosta v cerkvi na Repentabru obljubila 27-letna Nevenka Marušič iz Slivnega in 31-letni Peter Kuk z Opčin (na sliki — foto Kroma).

PASJI DNEVI

Val neznosne vročine, ki je začel v Združenih državah in nato zajel Španijo ter je terjal tudi več človeških življenj, je dosegel naše kraje.

Termometer se je povzpел na več kot 30 stopinj. Še zlasti je vročino občutili v mestih, kjer asfalt kar oddaja toploto in kjer je malo zelenja. Ljudje in živali pa si v teh pasjih dnevih pomagajo, kot vedo in znajo.

Najbolj so vročini izpostavljeni predvsem ostareli in bolni. Zdravniki nam svetujejo, naj pijemo

čimveč vode in drugih brezalkoholnih pijač ter naj se, če je seveda mogoče, izogibamo soncu v najbolj vročih urah dneva. Tudi za ljubitelje morja je priporočljivo da se v urah, ko sonce najbolj pripeka, zadržujejo v senci. To še posebej v teh izredno vročih dneh.

* * *

V Haarlemu na Nizozemskem je umrl 95-letni slikar Kees Verwey. Veljal je za zadnjega predstavnika slovite slikarske smeri nizozemskega impresionizma. Največji mojster je bil v akvarelu.

NOVI LIST

Izdajatelj: Zadruga z o.z. »NOVI LIST« - Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157.

Uredništvo: Martin Breclj, Ivo Jevnikar, Helena Jovanovič, Drago Legiša (glavni in odgovorni urednik), Miro Oppelt, Saša Rudolf, Marko Tavčar in Egidij Vršaj.

Fotostavek in tisk: Tiskarna Graphart, Trst, tel. 040/772151.

Član Združenje periodičnega tiska v Italiji

stilničarja niso preveč vznemirjali naši ugovori, saj je takrat lahko in sproti prodajal vsako brozgo vojaštvu.

Naveličali smo se prerekanja in se odpravljali domov. V veži smo se srečali s strumnim častnikom, ki je, ko me je zagledal, zamahnil z roko, veleč: »Nazaj! Zdaj mi ne uideš. Ves večer te iščem. Nikjer te ni, kjer bi moral biti, ne v bolnici ne doma!«

»Ostaria — casa mia,«⁽¹⁾ sem se šalil in krepko rokaval s prijateljem, doktorjem bogoslovja in profesorjem v znanem zavodu. »Kar z menoj, kranjskih Janezov zavetnik! Pri meni dobiš, kar želiš in potrebuješ, jedajo, pijačo in slamnjačo ali če hočeš žimnico, vse bolje in ceneje, kakor pri tem vojnem odedruhu!«

Zadnji odstavek je bil namenjen zavaljenemu gostilničarju, ki se je približal in spoštljivo klanjal vojnemu duhovniku v častniški obleki.

»Hvala, nocoj ne utegnem; mogoče drugič. Kar tukaj ostaniva, ob enajstih takó odrinem,« je rekel prijatelj in si pri gostilničarju naročil večerjo.

Drugi znanci so se poslovlili, s prijateljem sva sedla v stransko sobo, ker ni maral v veliko, kjer se je živahno zabavala večja družba častnikov. Med njegovo večerjo sem jaz pripovedoval zgodbe, ki so se že šesti mesec vršile v naši neposredni bližini, po osrčju in sredini naše goriške deželice. Pričakoval sem v svoji bridkosti in naveličanosti, da mi prijatelj, prihajajoč z zmogovitega vzhodnega bojišča, prinaša veselo oznanilo odrešenja ali vsaj bodrilno upanje na skorajšnje olajšanje brezkončnega trpljenja.

Trpek smeh je legel na obraz prijatelju, ki je majal in tresel z glavo, da mu je zletel ščipalnik na mizo. Trčila sva s kapljico, ki jo je prinesel gostilničar s pripombo, da je to zadnji pozdrav z Brd.⁽²⁾

»Bog daj srečo!« sem nazdravil. »Kranjski Janezi, očistite nam pota v Brda, dokler je tam še kaj rebule!«⁽³⁾

»Kvišku srca!« je odzdravil prijatelj. »Kako bo z rebulo, ne vem, vem pa precej zanesljivo, da je kranjski Janezi ne bodo pili tako zlepa.«

Prižgal si je svaljčico in razložil svoje gledanje v bližnjo prihodnost, in sicer na podlagi izkustev, pridobljenih v skoro poldrugoletni vojni službi. Kjer

in kadar je bilo najhuje, v Galiciji ali Karpatih, takrat so prišli slovenski polki v ogenj, ker znajo zdržati do konca in jih je — najmanj škoda. Na soškem bojišču je bilo doslej bolj igračkanje; glavni napad, ki naj bo podoben spomladanskemu pri Gorlicah, pripravljajo Italijani za prihodnje dni. Uboga Gorica, ko začne bruhati težko topništvo! Prihod kranjskih Janezov je znak, da bo zares hudo.

»Dovolj bo, če preprečimo sovražniku predor! Da bi ga mi pognali nazaj čez Brda, ki so danes skrbno izdelana skupina trdnjav, bi morali imeti najmanj desetkrat toliko moči, kakor jo imamo!« je zaključil prijatelj svoje mnenje.

Prijateljeva presunljiva napoved se je točno uresničila že po preteku enega tedna.

Kakor ohromel sem poslušal in gledal prijatelja. Namesto tolažbe tako mrko prerokovanje! Prevzemalo me je posebno, dotlej neznano čustvo, še nižje od malodušnosti in obupanosti, podobno uničenosti.

»Pijva in glavo pokonci!« me je bodril po letih mlajši, po vojnih doživljajih zrelejši prijatelj. »Ti nisi še vaju prilik, ko mora človek postaviti sebe in vse svoje na nič. Vsak trenutek te lahko doleti, da te ni več, kakor si zdaj, zato je poglavito, da si vedno in povsod pripravljen na ta trenutek, ki mu tako ne uideš. Ko se dokoplješ do tega spoznanja, zagledaš svet in sebe v drugačni, in sicer edino pravilni luči. Tako najdeš v sebi ravnovesje, srčni mir, ki ti ga ne morejo skaliti niti bombe niti granate. Bog te živi!«

Trčila sva in pila zlato briško kapljico.

Dobre volje mi je prijatelj pripovedoval, da je s svojo, na videz klavrno vojni službo zadovoljen in prav nič ne zavida tovarišem v zaledju. Spremlja naše može in mladeniče in jim v najhujših okolnostih pomaga, da ne zgreše glavnega smotra — srečnega prehoda v srečno življenje. Zdaj doživlja posebno veselje. Polk malone samih mladeničev je z neznatnimi izjemami pripravljen, da prejme sveto obhajilo. Jutri ob pol treh zjutraj bo maševal v podrti pevski cerkvi, nato bo obhajal ves polk, ki mora biti ob petih že v strelskih jarkih. On sam se bo držal obvezovališč, da bo po potrebi lahko delil še poslednje olje hudo ranjenim.

(Dalje)